

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра цивільного права № 2

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Цивільне право України»

частина 2

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Освітня програма/спеціалізація – «Правознавство»

Статус дисципліни – обов’язкова

Рік набору - 2020

Харків - 2020

Робоча програма навчальної дисципліни навчальної дисципліни «Цивільне право України» частина 2 для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020 35 с.

Розробник

д.ю.н., професор Яроцький В. Л., д.ю.н., доцентка Бірюкова А.Г., к.ю.н., доцентка Піддубна В.Ф., к.ю.н., доцент Домашенко М.В., к.ю.н., доцентка Колісникова Г.В., к.ю.н., асистентка Музика Т.О., к.ю.н., асистент Скакун Ю.Є.

Затверджено на засіданні кафедри
(протокол № 1 від 30 серпня 2020 р.)

Завідувач кафедри _____ В.Л.Яроцький

Харків 2020

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	7
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	11
5. Теми лекційних і практичних занять.....	12
5.1. Теми лекційних занять.....	12
5.2. Теми практичних занять.....	14
6. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання	15
7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	18

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Цивільне право (частина 2) для студентів Слідчо-криміналістичного інституту, факультету військово-юридичний, міжнародно-правовий факультет, фінансово-правовий факультет, заочний факультет № 2 за напрямом підготовки 081 «Правознавство»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 6	Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право» Спеціалізація – «Правознавство» Рівень освіти – перший (бакалаврський)	Обов'язкова	Обов'язкова
Модулів – 4		Рік підготовки:	Рік підготовки
		1 семестр	1 семестр
Загальна кількість годин - 180		Лекції	Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2-4, самостійної роботи студента - 2-4		44 год.	10 год.
		Практичні заняття	Практичні заняття
		46 год.	10 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
	90 год.	140 год.	
	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)	

Мета навчальної дисципліни – формування цілісної системи професійних знань, умінь, навичок та інших компетентностей здобувачів вищої освіти в сфері цивільного права.

Завдання:

- формування поглибленої системи теоретичних знань (концепцій, доктрин) щодо предмету цивільного права як обов'язкової дисципліни
- оволодіння практичним досвідом, навичками і знаннями, необхідними в професійній діяльності в сфері цивільних правовідносин;
- засвоєння основних тенденцій правового регулювання цивільних відносин, механізму захисту цивільних прав і інтересів;

Пререквізити: «Теорія держави та права», «Основи римського приватного права», «Історія держави та права зарубіжних країн»

Кореквізити: «Сімейне право», «Договірне право», «Право інтелектуальної власності», «Спадкове право»

Мова навчання – українська.

2. Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті освоєння навчальної дисципліни:

ПК – 1. Знання поняття, загальної характеристики та функцій зобов'язального права.

ПК – 2. Знання положень про зобов'язання (поняття, види, зміст, підстави виникнення) та вміння застосовувати вказані положення у практичній діяльності.

ПК – 3. Знання основних засад виконання зобов'язань у цивільному праві

ПК – 4. Знання поняття, умов та видів забезпечення виконання зобов'язань та вміння їх розмежовувати при застосуванні у практичній діяльності.

ПК – 5. Демонструвати знання поняття і підстав припинення зобов'язань.

ПК – 6. Вміння розмежовувати розірвання, припинення та односторонньої відмови від зобов'язання.

ПК – 7. Демонструвати розуміння положень про наслідки прострочення боржника і кредитора у зобов'язанні.

ПК – 8. Демонструвати знання змісту цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язання.

ПК – 9. Навички застосування підстав звільнення від цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язання.

ПК – 10. Знання поняття, загальної характеристики і значення цивільно-правового договору.

ПК – 11. Знання змісту принципу свободи договору, а також меж його реалізації.

ПК – 12. Навички класифікації цивільно-правових договорів за різними критеріями та підставами.

ПК – 13. Вміння розмежовувати публічний договір, договір приєднання та попередній договір у практичній діяльності.

ПК – 14. Знання особливостей договору на користь третьої особи.

ПК – 15. Навички тлумачення умов цивільно-правового договору.

ПК – 16. Знання стадії укладення цивільно-правового договору.

ПК – 17. Знання підстав зміни та розірвання цивільно-правового договору

ПК – 18. Вміння розмежовувати публічний договір, договір приєднання та попередній договір у практичній діяльності.

ПК – 19. Знання особливостей договору на користь третьої особи.

ПК – 20. Знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що виникають у зв'язку з передачею майна у власність.

ПК – 21. Знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що виникають у зв'язку з передачею майна у користування.

ПК – 22. Знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що виникають у зв'язку з виконанням робіт.

ПК – 23. Знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що пов'язані з наданням послуг.

ПК – 24. Знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що пов'язані з наданням фінансових послуг.

ПК – 25. Знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань щодо розпорядження правами інтелектуальної власності.

ПК – 26. Знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що виникають із спільної діяльності.

ПК – 27. Знання понять, змісту, особливостей та видів позадоговірних зобов'язань.

ПК – 28. Вміння поєднувати усталені підходи до вирішення практичної проблеми з новітніми.

ПК – 29. Вміти знаходити і застосовувати правові позиції Верховного Суду України і Конституційного Суду України при вирішенні практичних завдань.

ПК – 30. Демонструвати вміння застосовувати судову практику при вирішенні практичних завдань.

ПК – 31. Вміння на основі наявних знань запропонувати необхідні зміни до законодавства з метою усунення проблем, що існують у правозастосуванні.

ПК – 32. Уміння знаходити і застосовувати правові позиції Верховного Суду України і Конституційного Суду України при вирішенні практичних завдань.

ПК – 33. Вміння знайти новий підхід до вирішення практичної проблеми.

ПК – 34. Уміння знаходити і застосовувати правові позиції Європейського Суду з прав людини при вирішенні практичних завдань.

ПК – 35. Навички реалізації та застосування норм матеріального права.

ПК – 36. Уміння відмежовувати договірні та позадоговірні зобов'язання.

ПК – 37. Здатність корегувати правову відповідь з урахуванням виявлення нових обставин або за умови відсутності таких.

ПК – 38. Знання ієрархії джерел та їх застосування при вирішенні практичних питань.

ПК – 39. Уміння вирішувати правові ситуації у професійній діяльності.

ПК – 40. Уміння застосовувати загальні та спеціальні акти цивільного законодавства.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

PHC – 1. Демонструвати знання загальних положень зобов'язального права.

PHC – 2. Характеризувати практичний зміст основних засад виконання зобов'язання у цивільному праві.

PHC – 3. Визначати проблемні правові ситуації і пропонувати способи їх вирішення з використанням наявних теоретичних і прикладних знань при виконання зобов'язань у цивільному праві.

PHC – 4. Демонструвати знання та розуміння поняття і підстав припинення зобов'язання.

PHC – 5. Визначати порушення, припинення та односторонню відмову від зобов'язання.

PHC – 6. Застосовувати знання змісту цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язання при вирішення практичних питань.

PHC – 7. Застосовувати знання звільнення від цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язання.

PHC – 8. Застосовувати загальні положення про договір.

PHC – 9. Розкрити зміст принципу свободи договору в практичній діяльності.

PHC – 10. Визначати відмінності між різними видами цивільно-правових договорів.

PHC – 11. Проаналізувати правову природу та відмінності між публічним договором, договором приєднання та попереднім договором.

PHC – 12. Застосовувати набуті навички тлумачення цивільно-правового договору.

PHC – 13. Виокремлювати стадії укладення договору.

PHC – 14. Демонструвати знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що виникають у зв'язку з передачею майна у власність.

PHC – 15. Демонстрування знань понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що виникають у зв'язку з передачею майна у користування.

РНС – 16. Демонстрування знань понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що виникають у зв'язку з виконанням робіт.

РНС – 17. Демонстрування знань понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що пов'язані з наданням послуг.

РНС – 18. Демонстрування знань понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що пов'язані з наданням фінансових послуг.

РНС – 19. Демонстрування знань понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань щодо розпорядження правами інтелектуальної власності.

РНС – 20. Демонстрування знань понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що виникають із спільної діяльності.

РНС – 21. Демонстрування знань понять, змісту, особливостей та видів позадоговірних зобов'язань.

РНС – 22. Визначати проблемні правові ситуації і пропонувати способи їх вирішення з використанням наявних теоретичних і прикладних знань відповідно до принципів захисту прав людини і її основоположних свобод.

РНС – 23. Застосовувати набуті знання у нестандартних професійних ситуаціях методами «ділової гри».

РНС – 24. Відшукувати необхідну інформацію й використовувати мережу Інтернет і юридичних баз даних.

РНС – 25. Виокремлювати юридично значущі факти і формулювати обґрунтовані правові позиції.

РНС – 26. Застосовувати логічний, критичний і системний аналіз правових документів.

РНС – 27. Розкрити практичний зміст основних правових інститутів і процедур національного права і особливості їх реалізації та застосування.

РНС – 28. Здатність готувати проекти позовних заяв з цивільно-правових питань.

РНС – 29. Розкрити права і обов'язки сторін договорів.

РНС – 30. Демонструвати вміння знаходити і застосовувати правові позиції Верховного Суду України і Конституційного Суду України при вирішенні практичних завдань.

РНС – 31. Демонструвати вміння узагальнювати практику застосування норм цивільного законодавства.

РНС – 32. Демонструвати здатність виробляти юридично обґрунтовані рішення, у т. ч. у разі наявності колізії або прогалини у правовому регулюванні.

РНС – 33. Застосовувати організаційно-правові заходи щодо поширення ідеї правової держави, соціальної справедливості, демократії тощо.

РНС – 34. Здатність грамотно та чітко формулювати свою правову позицію, наводячи належні обґрунтування.

РНС – 35. Застосовувати положення цивільного законодавства з урахуванням співвідношення джерел цивільного права за ієрархією.

РНС – 36. Проаналізувати судові рішення.

РНС – 37. Здатність за наявності позовної заяви зробити правовий аналіз (виявити недоліки в обґрунтуванні позовних вимог тощо).

РНС – 38. Виокремлювати юридично значущі факти у зобов'язальних правовідносинах.

РНС – 39. Відшукувати проблеми у договірних та позадоговірних правовідносинах.

РНС – 40. Демонструвати знання практики Європейського суду з прав людини.

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК2 Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та нестандартних ситуаціях

ЗК7 Навички використання інформаційних технологій і баз даних

ЗК10 Здатність працювати у команді

ЗК11 Здатність приймати неупереджені і вмотивовані рішення

ЗК15 Здатність реалізовувати функції у предметно-практичній діяльності

Спеціальних компетентностей:

СК7. Знання системи цивільного права, його основних галузей та інститутів

Програмних результатів навчання:

ПРН 6. Здійснювати аналіз законодавства України на відповідність нормам міжнародного права

ПРН 19. Аналізувати й оцінювати обставини справи, кваліфікувати правовідносини

ПРН 20. Здійснювати контроль за реалізацією юридичних рішень, застосувати визначені юридичні процедури контролю

ПРН 21. Визначити межі правосуб'єктності юридичних і фізичних осіб, об'єднань, громадських організацій у конкретних правовідносинах

ПРН 22. Володіти навичками правового оформлення суб'єктивних прав, юридичних фактів, проекти заяв, скарг та інших документів правового характеру

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Зобов'язальне право і зобов'язання. Цивільно-правовий договір

Тема 1. Поняття зобов'язання. Виконання зобов'язання

Поняття, загальна характеристика та функції зобов'язального права. Співвідношення зобов'язального та речового права. Система зобов'язального права. Поняття зобов'язання, його зміст та підстави виникнення. Суб'єкти у зобов'язанні. Заміна сторін у зобов'язанні. Третя особа у зобов'язанні. Види зобов'язань. Договірні та позадоговірні зобов'язання. Грошові зобов'язання.

Поняття та загальні умови виконання зобов'язання. Суб'єкти виконання зобов'язання. Предмет виконання зобов'язання. Підтвердження виконання зобов'язання.

Тема 2. Забезпечення виконання зобов'язання

Загальна характеристика видів забезпечення виконання зобов'язання. Неустойка. Завдаток. Порука. Гарантія. Застава. Притримання.

Тема 3. Припинення зобов'язання

Поняття та загальна характеристика припинення зобов'язань. Підстави припинення зобов'язань. Виконання зобов'язання. Передання боржником кредиторів відступного. Зарахування зустрічних однорідних вимог. Припинення зобов'язань за домовленістю сторін. Новація і сфера їх застосування. Припинення зобов'язань шляхом прощення боргу. Неможливість виконання зобов'язання як підстава для його припинення. Поєднання боржника і кредитора в одній особі як підстава припинення зобов'язання. Смерть фізичної особи або ліквідація юридичної особи – підстава припинення зобов'язання.

Тема 4. Правові наслідки порушення зобов'язання

Поняття та правові наслідки порушення зобов'язання. Одностороння відмова від зобов'язання. Розірвання договору. Поняття та умови відповідальності за порушення зобов'язання. Підстави звільнення від відповідальності за порушення зобов'язання. Відповідальність за порушення грошового зобов'язання.

Тема 5. Цивільно-правовий договір

Поняття, загальна характеристика та значення цивільно-правового договору. Свобода договору та її межі. Види договорів. Публічний договір. Договір приєднання. Попередній договір. Договір на користь третьої особи. Змішаний договір. Зміст договору. Форма договору. Порядок та стадії укладення договору. Оферта. Переддоговірні спори. Укладення договорів на біржах, аукціонах, конкурсах. Зміна та розірвання договору.

Модуль 2. Договори з передачі майна у власність, користування, виконання робіт

Тема 6. Договір купівлі-продажу

Загальні положення про договір купівлі-продажу. Права та обов'язки сторін за договором. Правові наслідки порушення умов договору. Види договорів купівлі-продажу. Договір роздрібної купівлі-продажу та його

види. Договір купівлі-продажу підприємства. Договір поставки. Договір контрактації сільськогосподарської продукції. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Договір міни.

Тема 7. Договір дарування. Договір ренти. Договір довічного утримання

Поняття, предмет, форма договору дарування та його види. Права та обов'язки сторін за договором. Договір дарування з умовою передання дарунку у майбутньому. Договір дарування з покладенням на обдаровуваного обов'язку на користь третьої особи. Розірвання договору на вимогу дарувальника. Поняття, предмет та форма договору про пожертву. Сторони за договором про пожертву. Права жертвувача.

Поняття, предмет, форма договору ренти. Сторони в договорі ренти, їх права та обов'язки. Ризик випадкового знищення або пошкодження майна, переданого під виплату ренти.

Поняття, предмет, форма договору довічного утримання (догляду). Сторони в договорі, їх права та обов'язки. Забезпечення виконання договору. Припинення договору. Правові наслідки розірвання договору. Перехід прав та обов'язків за договором.

Тема 8. Договір найму (оренди), найму житла, договір позички

Поняття, предмет та строк договору найму. Сторони в договорі найму, їх права та обов'язки. Права третіх осіб на річ, яка передана у найм. Правові наслідки зміни власника речі, переданої у найм. Піднайм. Припинення договору найму.

Окремі види договору найму (оренди). Договір прокату. Договір найму (оренди) земельної ділянки. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди. Договір найму (оренди) транспортного засобу. Договір лізингу та його види.

Поняття договору найму (оренди) житла та його види. Предмет та форма договору комерційного найму (оренди) житла. Сторони в договорі, їх права та обов'язки. Строк договору. Договір піднайму житла. Заміна наймача у договорі. Підстави та правові наслідки розірвання договору.

Поняття, предмет, форма та строк договору позички. Зміст договору позички. Розірвання договору. Припинення договору.

Тема 9. Договір підряду

Поняття та види договору підряду. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Сторони в договорі. Порядок оплати роботи. Розрахунки між сторонами у разі випадкового знищення предмету договору або неможливості закінчення роботи. Якість та гарантії якості роботи.

Види договору підряду. Договір побутового підряду. Договір будівельного підряду. Договори підряду на проведення проектних та пошукових робіт.

Тема 10. Види договору підряду. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт

Види договору підряду. Договір побутового підряду. Договір будівельного підряду. Договори підряду на проведення проектних та пошукових робіт.

Поняття та предмет договорів на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Сторони договору, їх права та обов'язки. Ризики та відповідальність сторін за договором.

Модуль 3. Договори з надання послуг. Страхові зобов'язання.

Тема 11. Договір про надання послуг. Договір перевезення.

Поняття та види договорів про надання послуг. Умови договорів про надання послуг. Сторони договору, їх права та обов'язки. Виконання договору про надання послуг.

Загальні положення про перевезення. Система транспортних договорів.

Договір перевезення вантажу. Порядок укладення та форма договору. Сторони в договорі, їх права та обов'язки. Довгостроковий договір. Договір чартеру (фрахтування). Особливості перевезення вантажу різними видами транспорту. Договір повітряного перевезення вантажу. Договір перевезення вантажу автомобільним транспортом. Договір залізничного перевезення вантажів. Договір морського перевезення вантажу. Відповідальність сторін за порушення умов договору. Претензії і позови в транспортних зобов'язаннях.

Договір перевезення пасажирів та багажу. Права і обов'язки сторін за договором.

Тема 12. Договір транспортного експедирування. Договір зберігання.

Поняття та загальна характеристика договору транспортного експедирування. Елементи договору транспортного експедирування. Права та обов'язки сторін. Припинення договору. Відповідальність сторін.

Поняття, предмет та форма договору зберігання. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Зберігання речей, визначених родовими ознаками. Відповідальність зберігача за договором зберігання.

Договір складського зберігання. Складські документи.

Спеціальні види зберігання. Особливості зберігання в ломбардах, у банківських сейфах, в камерах схову організацій транспорту, у гардеробі організацій та у готелях. Договір зберігання автотранспортного засобу. Зберігання речей пасажира під час його перевезення. Зберігання речей, що є предметом спору. Договір охорони.

Тема 13. Договір доручення. Договір комісії

Поняття договору доручення. Сторони договору доручення, їх права та обов'язки. Строк договору. Припинення договору та його наслідки.

Поняття та умови договору комісії. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Виконання договору. Субкомісія.

Тема № 14. Договір управління майном

Поняття, предмет та форма договору управління майном. Істотні умови договору. Строк договору. Сторони в договорі, їх права і обов'язки. Відповідальність управителя. Припинення договору.

Тема № 15. Страхові зобов'язання

Поняття і значення страхування. Об'єкти та види страхування. Співстрахування. Перестрахування. Суб'єкти страхових відносин.

Поняття, предмет та форма договору страхування. Сторони у договорі страхування, їх права та обов'язки. Укладення договору страхування на користь третьої особи. Істотні умови договору. Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування.

Договір страхування майна. Договір страхування цивільної відповідальності. Поняття і види зобов'язань з особистого страхування. Страхування життя. Страхування від нещасних випадків і захворювань. Медичне страхування. Обов'язкове страхування.

Модуль 4. Кредитно-розрахункові зобов'язання. Зобов'язання щодо розпорядження правами інтелектуальної власності. Спільна діяльність. Позадовісні зобов'язання.

Тема № 16. Договір позики. Кредитний договір. Договір банківського вкладу (депозиту). Договір банківського рахунку

Поняття, предмет та форма договору позики. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Виконання договору позики.

Поняття, сторони та форма кредитного договору. Права та обов'язки сторін за договором. Комерційний кредит.

Поняття, сторони та форма банківського вкладу. Види банківських вкладів. Договір банківського вкладу на користь третьої особи. Виконання і припинення договору банківського вкладу.

Поняття та предмет договору банківського рахунка. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Відповідальність банку за неналежне виконання операцій за рахунком клієнта. Обмеження права розпорядження рахунком. Розірвання договору банківського рахунка. Банківська таємниця.

Тема № 17. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Договір комерційної концесії

Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Види ліцензій та права ліцензіата за ними.

Поняття, предмет і строк ліцензійного договору. Сторони договору, їх права та обов'язки. Договір про створення за замовленням і використанням об'єкта права інтелектуальної власності. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.

Поняття, предмет та форма договору комерційної концесії. Особливі умови договору комерційної концесії. Сторони договору, їх права та обов'язки. Договір комерційної субконцесії. Зміна та припинення договору.

Тема № 18. Договір про спільну діяльність

Загальна характеристика та підстави виникнення зобов'язань, що виникають із спільної діяльності, та їх види.

Поняття договору про спільну діяльність та його види. Форми та умови договору про спільну діяльність.

Поняття договору простого товариства. Права і обов'язки сторін за договором. Припинення договору.

Поняття засновницького договору. Права та обов'язки учасників засновницького договору. Зміна та припинення договору.

Тема № 19. Публічна обіцянка винагороди. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.

Зобов'язання з публічної обіцянки винагороди та їх види. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу. Публічна обіцянка нагороди за результатами конкурсу. Зміна умов та відмова від проведення конкурсу.

Поняття та призначення зобов'язань, що виникають при вчиненні дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Умови відшкодування витрат, понесених особою при веденні чужих справ без доручення.

Тема № 20. Відшкодування шкоди.

Зобов'язання, що виникають внаслідок завдання шкоди. Загальні підстав відповідальності за завдану майнову шкоду. Підстави відповідальності за завдану моральну шкоду.

Тема № 21. Зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави

Поняття зобов'язань, що виникають з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави (безпідставне набуття майна). Суб'єкти зобов'язань. Повернення в натурі безпідставно набутого майна. Безпідставно набуте майно, що не підлягає поверненню. Відшкодування доходів від безпідставно набутого майна і витрат на його утримання.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

Тема навчальної дисципліни	Обсяг у годинах							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		Л	ПЗ	СРС		Л	ПЗ	СРС
Модуль 1. Зобов'язальне право і зобов'язання. Цивільно-правовий договір								
Тема 1. Поняття зобов'язання. Виконання зобов'язання	6	2	2	2			2	8
Тема 2. Забезпечення виконання зобов'язання	12	2	2	8		2		8
Тема 3. Припинення зобов'язання	12	2	2	8			2	8
Тема 4. Правові наслідки порушення зобов'язання	10	2	2	6				8
Тема 5. Цивільно-правовий договір	10	2	2	6				8
<i>Разом</i>	<i>50</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>30</i>				<i>40</i>
Модуль 2. Договори з передачі майна у власність, користування, виконання робіт								
Тема 6. Договір купівлі-продажу	6	2	2	2		2		10
Тема 7. Договір дарування. Договір ренти. Договір довічного	8	2	2	4				10

утримання								
Тема 8. Договір найму (оренди), найму житла, договір позики	12	2	2	8				10
Тема 9. Договір підяду	12	2	2	8				10
Тема 10. Договір будівельного підяду. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт	12	2	2	8				10
<i>Разом</i>	<i>50</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>28</i>				<i>50</i>
Модуль 3. Договори з надання послуг. Страхові зобов'язання								
Тема 11. Договір про надання послуг. Договір перевезення.	14	4	2	8			2	10
Тема 12. Договір транспортного експедирування. Договір зберігання.	12	2	4	8		2		10
Тема 13. Договір доручення. Договір комісії	12	2	2	8				10
Тема 14. Договір управління майном	6	2	2	2				10
Тема 15. Страхові зобов'язання	6	2	2	2				10
<i>Разом</i>	<i>50</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>28</i>		<i>6</i>	<i>6</i>	<i>50</i>
Модуль 4. Кредитно-розрахункові зобов'язання. Зобов'язання щодо розпорядження правами інтелектуальної власності. Спільна діяльність. Позадовісні зобов'язання.								
Тема 16. Договір позики. Кредитний Договір. Договір банківського вкладу (депозиту). Договір банківського рахунку	6	2	2	2		2		
Тема 17. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Договір комерційної концесії	6	2	2	2			2	
Тема 18. Договір про спільну діяльність	4	2	2			2		
Тема 19. Публічна обіцянка винагороди. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.	4	2	2					
Тема 20. Відшкодування шкоди	6	2	4			2		

Тема 21. Зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави	4	2	2				2	
Усього годин/кредитів ECTS	180/6	44	46	90			12	10 140

5. Темі лекційних і практичних занять

5.1. Темі лекційних занять

Темі навчальної дисципліни	Темі лекцій	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Зобов'язальне право і зобов'язання. Цивільно-правовий договір			
1. Поняття зобов'язання. Виконання зобов'язання	1.1. Поняття зобов'язання. Види зобов'язання. Умови виконання зобов'язання	2	
2. Забезпечення виконання зобов'язання	2.1. Загальна характеристика видів забезпечення виконання зобов'язань	2	2
3. Припинення зобов'язання. Відповідальність за порушення зобов'язання	3.1. Поняття та загальна характеристика припинення зобов'язань. Відповідальність за порушення зобов'язання	2	
4. Правові наслідки порушення зобов'язань	4.1. Поняття та правові наслідки порушення зобов'язання	2	
5. Цивільно-правовий договір	5.1. Поняття, загальна характеристика цивільно-правового договору. Види. Зміст. Зміна та розірвання.	2	

Модуль 2. Договори з передачі майна у власність, користування, виконання робіт			
6. Договір купівлі-продажу	6.1. Загальні положення про договір купівлі-продажу. Види договорів купівлі-продажу	2	2
Тема 7. Договір дарування. Договір ренти. Договір довічного утримання	7.1. Загальна характеристика договору дарування та його види. 7.2. Поняття, предмет договору ренти 7.3. Поняття договору довічного утримання (догляду)	2	
Тема 8. Договір найму (оренди), найму житла, договір позички	8.1. Правова характеристика договору найму (оренди). Види договору найму (оренди).	2	
Тема 9. Договір підряду	9.1. Поняття та види договору підряду	2	
Тема 10. Договір будівельного підряду. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт	10.1. Правова характеристика договору будівельного підряду. Поняття та предмет договорів на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт	2	
Модуль 3. Договори з надання послуг. Страхові зобов'язання			
11. Договір про надання послуг. Договір перевезення.	11.1 Поняття та види договорів про надання послуг. Загальні положення про перевезення. Система транспортних договорів	2	
12. Договір транспортного експедирування. Договір зберігання.	12.1. Загальна правова характеристика договору транспортного експедирування	2	2
13. Договір доручення. Договір комісії	13.1 Поняття договору доручення. Правова характеристика договору комісії.	2	

14. Договір управління майном	14.1. Загальна характеристика договору управління майном.	2	
15. Страхові зобов'язання	15.1. Поняття страхування. Об'єкти та види страхування.	2	
<p>Модуль 4. Кредитно-розрахункові зобов'язання. Зобов'язання щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Публічна обіцянка винагороди. Спільна діяльність. Позадоговірні зобов'язання.</p> <p>Тема 16. Договір позики. Кредитний Договір. Договір банківського вкладу (депозиту). Договір банківського рахунку</p> <p>Тема 17. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Договір комерційної концесії</p> <p>Тема 18. Договір про спільну діяльність</p> <p>Тема 19. Публічна обіцянка винагороди. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.</p> <p>Тема 20. Відшкодування шкоди</p> <p>Тема 21. Зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави</p>	<p>16.1 Правова характеристика договору позики, кредитного договору, договору банківського вкладу і рахунку</p> <p>17.1 Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності</p> <p>18.1 Загальна характеристика та підстави виникнення зобов'язань, що виникають із спільної діяльності, та їх види</p> <p>19.1 Зобов'язання з публічної обіцянки винагороди та їх види.</p> <p>20.1 Зобов'язання, що виникають внаслідок завдання шкоди</p> <p>21.1 Поняття зобов'язань, що виникають з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави (безпідставне набуття майна)</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>4</p> <p>2</p>	
Усього:		44	6

5.2. Теми практичних занять

Теми навчальної дисципліни	Теми практичних занять	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Zobов'язальне право і zobов'язання. Цивільно-правовий договір	1.1. Zobов'язальне право і zobов'язання. Предмет, суб'єкти, способи, місце, строк виконання zobов'язань Основна література: Агарков М.М. Обязательство по совестному гражданскому праву/М.М.Агарков// в кн.: Агарков М.М. Избранные труды по гражданскому праву: в 2 х т. – т. 1 – М., 2002 – с. 163-460; Жилінкова І. Конструкція заміни боржника у цивільному zobов'язанні/І.Жилінкова//Вісн. акад. прав. наук України – 2010 - № 1 – с. 123-133;	2	2
	1.2. Види забезпечення виконання zobов'язань. Неустойка, завдаток, порука, гарантія, застава, притримання. Основна література: 1. Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень: Закон України від 18.11.2003 № 1255-IV//Відом. Верхов. Ради України – 2004 - № 11 – ст. 140 2. Про застава: Закон України від 05.06.2003 № 898-XII//Там же – 1992 - № 47 – ст. 642 3. Пучковська І.Й. Неустойка, порука, гарантія, завдаток, застава та притримання як способи захисту прав кредитора в договірному zobов'язанні: навч. посіб./І.Й.Пучковська – Х.: ФІНН, 2012 – 144 с.	2	
	1.3. Підстави припинення zobов'язання з волі сторін і підстави припинення zobов'язань незалежно від волі сторін. Основна література 1. Боднар Т.В. Припинення договірних zobов'язань//Договірні	2	2

	<p>зобов'язання в цивільному праві: загальні положення: [навч. посіб.]/Т.В. Боднар – К.: Юстиніан, 2007 – с. 249-269</p> <p>2. Останина Е.А. О некоторых проблемах прекращения обязательств сделкой/Е.А.Останина//Практика применения общих положений об обязательствах: сб. ст. – М.: Статут, 2011 – с. 331-342</p> <p>1.4. Правові наслідки порушення зобов'язання. Відповідальність за порушення зобов'язань Основна література:</p> <p>1.Боднар Т.В. Гражданско-правовая ответственность за нарушение договорных обязательств: виды и формы/Т.В.Боднар//Альм. Цивилистики: сб. ст. – вып. 1. – К.: Всеукр. Асоц. Изд-во «Правова єдність», 2008 – с. 73-91;</p> <p>2. Полякова О. Розірвання договору за рішенням суду/О.Полякова//Підприємництво, госп-во і право – 2007 - № 3 – с. 32-35;</p> <p>3. Сібільов М.М. Підставт та умови цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язань за чинним Цивільним Кодексом України/М.М.Сібільов//Вісн. Акад. прав. наук України – 2004 - № 2 – с. 80-88</p> <p>1.4. Класифікація договорів. Стадії укладення договору. Форма договору. Зміст, тлумачення. Зміна та розірвання договору Основна література;</p> <p>1. Боднар Т.В. Укладання цивільно-правових договорів (питання форми, процедури та моменту укладення)/Т.В.Боднар//Вісн. Господ. Судочинства – 2008 - № 2 – с. 87-93;</p> <p>2. Олюха В.Г. Істотні умови цивільно-правового договору/В.Г.Олюха//довід. Юриста – К.: Право-Інформ, 2012</p>	2	
	<p>1.4. Класифікація договорів. Стадії укладення договору. Форма договору. Зміст, тлумачення. Зміна та розірвання договору Основна література;</p> <p>1. Боднар Т.В. Укладання цивільно-правових договорів (питання форми, процедури та моменту укладення)/Т.В.Боднар//Вісн. Господ. Судочинства – 2008 - № 2 – с. 87-93;</p> <p>2. Олюха В.Г. Істотні умови цивільно-правового договору/В.Г.Олюха//довід. Юриста – К.: Право-Інформ, 2012</p>	2	

<p>Модуль 2. Договори з передачі майна у власність, користування, виконання робіт</p>	<p>2.1. Договір купівлі-продажу Основна література: 1. Білоус Ж.А. Предмет договорів купівлі-продажу та поставки/Ж.А.Білоус//Часоп. Київ. Ун-ту права – 2002 - № 3 – с. 35-41; 2. Турчак І.О. Основні аспекти виконання договору поставки/І.О.Турчак//Наше право – 2003 - № 3 – с. 74-79;</p> <p>2.2. Договір дарування. Договір ренти. Договір довічного утримання (догляду) Основна література: 1. Брагинский М.И., Договорное право: кн.: 2: [Договоры о передаче имущества]/М.И.Брагинский., В.В.Витрянский – 2-е изд., - М.: Статут, 2000 – 800 с. 2. Апанасюк М.П. Місце договору ренти в системі цивільно-правових договорів/М.П.Апанасюк//Право і безпека – 2004 - № 3/1 (№1) – с. 35-39; 3. Яворська О.С. Особливості передання майна у власність за договорами ренти/О.С.Яворська//Підприємництво, госп-во і право – 2008 - № 9 – с. 73-77; 4. Василяка О. Договір довічного утримання/О.Василяка//Вісн. Пенс. Фонду України – 2011 - № 7 – с. 30-32;</p> <p>2.3. Договір найму (оренди) Основна література: 1. Про оренду державного і комунального майна: Закон України від 03.10.2019 № 157-ІХ; 2. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16.07.1997 - № 723/97; 3. Борщевський І.В. Деякі питання укладення договорів найму (оренди) будівлі або іншої капітальної споруди за Цивільним кодексом України/І.В.Борщевський//Держава і право. Юрид. і політ. Науки: зб.</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>	

<p>Модуль 3. Договори з надання послуг. Страхові зобов'язання.</p>	<p>Наук. Пр. – 2004 – Вип. 23 – с. 309-314;</p> <p>2.4. Договір підряду</p> <p>Основна література:</p> <p>1.Гриняк А.Б. Права та обов'язки замовника за договором підряду/А.Б.Гриняк//Унів. Наук. зап.: часоп./Хмельниц. Ун-т управ. Та права. – Хмельницький: Хмельниц. Ун-т управ. Та права, 2012 - № 1 (41) – с. 310-316;</p> <p>2. Гриняк А.Б. Особливості правового регулювання відносин за договорами підряду: моногр./А.Б.Гриняк – К.: НДІ приват. Права і підприємництва НАПрН України, 2011 – 300 с.;</p> <p>2.5. Договір будівельного підряду. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт</p> <p>Основна література:</p> <p>1.Питання прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів: постанова Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 461//Офіц. вісн. України – 2011 - № 32 – с. 81;</p> <p>2.Гриняк А.Б. Правова природа договору будівельного підряду (окремі аспекти)/А.Б.Гриняк//Право та управління – 2011 - № 1 – с. 80-87;</p> <p>3.Кузнецова Н.С. Підрядні договори в інвестиційній діяльності у будівництві/Н.С.Кузнецова – К.: наук. Думка, 2006;</p> <p>3.1. Договір про надання послуг. Договір перевезення.</p> <p>Основна література:</p> <p>1.Мірзоян А.А. Деякі питання систематизації договорів про надання послуг/А.А.Мірзоян//Унів. Наук. Зап. Часоп. Хмельниц. Ун-ту упр. Та права – 2007 - № 4 (24) – с. 229-233;</p> <p>2. Осетинська Г.А. Проблеми визначення класифікаційних критеріїв відмежування зобов'язань</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>	
---	--	----------------------------	--

	<p>з надання послуг та поділу їх на види/Г.А.Осетинська//Вісн. Госп. Судочинства – 2004 - № 2 – с. 251-256;</p> <p>3. Федорченко Н.В. Загальні проблеми зобов'язань по наданню послуг/Н.В. Федорченко//Держава і право – К.: Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2002 – Вип. 17 – 237-242;</p> <p>4. Про транспорт: Закон України від 10.11.1994//Відом. Верхов. Ради України – 1994 - № 51 – ст. 446;</p> <p>5.Безлюдько І. Правовий статус перевізника за договором перевезення вантажу повітряним транспортом за чинним законодавством України/І.Безлюдько//Підприємництво, госп-во і право – 2004 - № 11 – с. 31-32</p> <p>3.2. Договір транспортного експедирування. Договір перевезення. Основна література:</p> <p>1.Про транспортно-експедиторську діяльність: Закон України від 01.07.2004 № 1955 //Від. Верх.Ради України – 2004 - № 52 – Ст. 562;</p> <p>2.Діковська І. Укладення договору повітряного перевезення/Відом. Верх. Ради України – 2010 - № 12 – с. 92-95;</p> <p>3. Медведєв Д. Зарубіжний досвід регулювання діяльності з перевезення вантажів автомобільним транспортом/Д.Медведєв//Підприємництво, госп-во і право – 2010 - № 1 – с. 92-95</p> <p>4.Брагинский М.И. Договор хранения/М.И.Брагинский – М.: Статус, 1999 – 152 с.;</p> <p>3.3 Договір доручення. Договір комісії. Основна література:</p> <p>1.Волкова К. Особливості регулювання договорів доручення на управління корпоративними правами держави/К.Волкова//Юрид.</p>	4	
		2	

	<p>вісн. України – 2004 - № 25 – с.29-32; 2.Фетисова Е. Правовое регулирование передоверия в договоре поручения/Е.Фетисова//Хоз-во и право – 2011 - № 10 – с. 113-119; 3. Сибіга О.М. Договір комісії за Цивільним кодексом України: моногр./О.М.Сибіга – Х.: Право – 2010 – 184 с.;</p> <p>3.4 Договір управління майном Основна література: 1.Майданик Р.А. Поняття договору управління майном в цивільному праві України/Р.А.Майданик//Юрид. Україна – 2010 - № 7 – с. 9-14; 2. Ступак С.К. Управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав в Україні/С.К.Ступак//Вісн. Нац. ун-ту внутр. Справ – 2002 - № 17 – с. 245-251</p> <p>3.5 Страхові зобов'язання Основна література: 1.Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 86/96-ВР (у ред. Закону України від 04.10.2001 р. № 2745-III)//- 2001 - № 44 – Ст. 1951; 2.Судова практика розгляду цивільних справ, що виникають з договорів страхування: лист Верховного Суду України від 19.07.2011 р.//Вісн. Верхов. Суду України – 2011 - № 8; 3. Абрамов В.Ю. Страхование: теория и практика / В.Ю.Абрамов – М.: Волтерс Клувер – 2007 – 512 с.</p>	2	
<p>Модуль 4. Кредитно-розрахункові зобов'язання. Зобов'язання щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Публічна обіцянка винагороди. Спільна діяльність. Позадовісні зобов'язання.</p>	<p>4.1. Договір позики. Кредитний кредит. Договір банківського вкладу (депозиту). Договір банківського рахунку Основна література: 1.Положення про порядок здійснення банками України вкладни (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами:</p>	2	2

	<p>затв. Постановою Правління Національного банку України від 03.12.2003 р. № 516 [Електрон. ресурс]//Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України – Режим доступу: http://zakon2uada.gov.ua/law/show/z1256-03;</p> <p>2. Про практику застосування судами законодавства при вирішенні спорів, що виникають із кредитних правовідносин: постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ № 5 від 30.03.2012 р. [Електрон. ресурс]//Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України – режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0005740-12;</p> <p>3. Луспеник Д.Д. Договір позики: деякі питання теорії та судової практики/Д.Д.Луспеник//Вісн. Верхов. Суду України – 2001 - № 4 – с. 16-24;</p> <p>4. Паліюк В.П. Судовий захист клієнтів поточних та вкладних (депозитних) рахунків: теорія та практика/В.П.Паліюк – К.: Юстиніан, 2011 – 528 с.</p> <p>4.2. Договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Договір комерційної концесії. Основна література:</p> <p>1. Дмитришин В.С. Правова природа та класифікація ліцензій на використання об'єктів права інтелектуальної власності/В.С.Дмитришин//Адвокат – 2010 - № 6 – с. 18-23;</p> <p>2. Жилінкова О.В. Договори в сфері реалізації авторських прав на музичний твір/О.В.Жилінкова – Х.: Ксилон, 2008</p> <p>3. Цират А.В. Руководство по составлению и заключению франчайзинговых договоров: право и практика: [учеб-практ. пособие] – К.: Истина, 2010 – 352 с.;</p>	2	2
--	---	---	---

	<p>4.3. Договір про спільну діяльність</p> <p>Основна література:</p> <p>1. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з укладанням та виконанням договорів про сумісну діяльність: роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 28.04.1995 № 02-5/302 [Електрон. Ресурс]//Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України – режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v_302800-95;</p> <p>2. Пospолітак В. Зобов'язання за договором про спільну діяльність. Договір простого товариства/В.Пospолітак, Р.Ханик-Пospолітак//Укр. Комерц. Право – 2003 - № 4 – С. 39-40</p>	2	
	<p>4.4. Публічна обіцянка винагороди. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.</p> <p>Основна література:</p> <p>1. Зобов'язальне право України: підруч./за ред. Є.О.Харитонова, Н.Ю. Голубевої – К.: Істина, 2011 – 848 с.;</p> <p>2. Ігнатенко В.М. Визначення умов виникнення зобов'язання з учинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення/В.М.Ігнатенко//Право України – 2010 - № 12 – с. 68-73;</p> <p>3. Отрадна О.О. Недоговірні зобов'язання в цивільному праві України: навч. посіб./О.О.Отрадна – К.: Юрінком Інтер, 2009 – 240 с.</p>	2	
	<p>4.5 Зобов'язання з відшкодування шкоди</p> <p>1. Бурлака І. Деякі особливості виникнення зобов'язання з відшкодування шкоди, завданої фізичній особі джерелом підвищеної небезпеки без вини/І.Бурлака//Юрид. Україна – 2009 - № 10 – с. 65-69;</p> <p>2. Відшкодування моральної та матеріальної шкоди: навч.</p>	4	

	<p>посіб./М.К.Галянтич та ін.; за заг. ред. М.К.Галянтича – К.: Юрінком Інтер, 2011 – 624 с.;</p> <p>4.6. Зобов'язання з зв'язку набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави Основна література: 1.Постанова Вищого господарського суду України від 07.10.2010 р., № 37/163 [Електрон. ресурс]//єдиний держ. Реєстр судових рішень України – режим доступу: https://reyestr.court.gov.ua/review/11782891;</p> <p>2. Берестова І.В. Безпідставне збагачення і договірні зобов'язання: конкуренція зобов'язань/І.Е.Берестова//Вісн. Прокуратури – 2003 - № 11 – с. 151-153</p>	2	2
Усього		46	10

6. *Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання*

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, реєг review, контрольна робота.

У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирьохбальною шкалою (0, 3, 4, 5). За результатами практичних занять із кожного з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 5 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Колоквіуми проводяться усно, у вигляді бесіди викладача зі студентами з метою з'ясування та підвищення рівня їх знань. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 10 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 5.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є іспит, що оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль				Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття						
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Модуль № 4			
max 8	max 8	max 8	max 8	max 8	max 60	max 100

Критерії оцінювання з дисципліни «Цивільне право»

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	9	Результати опрацювання матеріалу високі, але незначна кількість несуттєвих помилок.
	8	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки.
	7	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	6	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.

Оцінка самостійної роботи студента	Max 5	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	4	У роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	3	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	2	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.
	1	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.
Іспит	Max 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в інноваційних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичній роботі.
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичній роботі.
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою.

		3. Помилки і суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань до їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	Min 0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Цивільне право» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

7.1. Нормативно-правові акти.

. Цивільне право України: Підруч.: У 2-х т. / За ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. Т.2. 2-г вид., переробл. та допов. – Х.: Право, 2014. – Т.2. – 816 с.

2. Цивільне право України: Підруч.: у 2-х кн. / О.В. Дзера (керівник авт. кол.), Д.В. Боброва, А.С. Довгерт та ін.; За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. – 2-е вид., допов. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – Кн. 2.

3. Цивільне право України. Акад. курс: Підруч.: У 2 т. / За заг. ред. Я.М. Шевченко. – Т.1. Загальна частина. – К.: “Вид. Дім “Ін Юре”, 2003.

4. Кодифікація приватного (цивільного) права України / За ред. А. Довгерта. – К.: Укр. центр правничих студій. – 2000.

5. Цивільний кодекс України: Наук.-практ. комент. / За ред. розробників проекту Цивільного кодексу України. – К.: Істина.

6. Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. / Д.В.Боброва, О.В.Дзера, А.С.Довгерт та ін.; За ред. О.В.Дзери, Н.С.Кузнецової. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 640с.

7. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - №40-44. - ст.356.

Додаткова:

1. Про транспорт: Закон України від 10.11.94р. // Відом. Верх. Ради України – 1994, №51, ст.446.

2. Про страхування: Закон України від 7.03.96р. (в ред. від 4.10.2001р): // Відом. Верх. Ради України – 1996, № 18, ст.78

3. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7.12.00р. // Відом. Верх. Ради України – 2001, № 5-6, ст.30

4. Статут залізниць України, затв. пост. Каб. Мін. України від 6 квітня 1998р. №457. // Офіційний вісник України, 1998,14 від 23.04.98.

5. Правила побутового обслуговування населення, затв. постановою Кабінету Міністрів України від 16.05.94 р. №313

6. Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 р. N 176(Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 1919 від 18.10.99) Офіційний Вісник України 1997,7,8 (книга друга) від 02.04.97р.

7. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затв. пост. Правління НБУ №72 від 19.02.01р. (зареєстр. в МЮ 15.03.01 за №237/5428).

8. Практика судів України в цивільних справах // Бюл. законодавства і юридичної практики України. - 1995. - №3.

9. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Книга третья: Договоры о выполнении работ и оказании услуг. М.: Статут, 2002.- 865 с.

10. Про практику Верховного Суду України у справах зі спорів, пов'язаних з перевезенням вантажів залізницею: інформаційний лист Вищого Господарського суду України від 25.03.2005 №01-8/485

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.court.gov.ua> - Судова влада України (офіційний портал)
2. <http://www.ccu.gov.ua> - Конституційний Суд України
3. <http://www.scourt.gov.ua> - Верховний Суд України
4. <http://sc.gov.ua> – Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ
5. <http://vgsu.arbitr.gov.ua> – Вищий господарський суд України
5. <http://reyestr.court.gov.ua> - Єдиний державний реєстр судових рішень
6. <http://zakon1.rada.gov.ua> – Законодавство України